

OBSAH

ÚVOD	9
Z HISTORIE STUDIÍ RŮSTU A VÝVOJE ČLOVĚKA	13
Literatura	19
BRNĚNSKÁ RŮSTOVÁ STUDIE	20
Obsah šetření	21
Věkové termíny vyšetření	23
Vzorek brněnských dětí — tvorba a ztráty	23
I. Sociální charakteristiky dětí	29
1.0 RODIČE VÝZKUMNÝCH DĚTÍ A JEJICH RODINY	31
1.1 Původ sledovaných dětí	31
1.2 Velikost rodin	32
1.3 Věk rodičů	32
1.4 Zaměstnání rodičů	33
1.5 Vzdělání rodičů	35
1.6 Profil rodin matek s různým vzděláním	37
1.7 Finanční situace rodin	38
1.8 Bydlení rodin	39
1.9 Socioekonomická pozice rodin	40
1.10 Vztah mezi sociální strukturou rodin a jejich dalšími znaky	43
2.0 ZMĚNY V SOCIÁLNÍCH POMĚRECH RODIN	46
2.1 Změny v úrovni vzdělání rodičů	47
2.2 Změny v úrovni příjmu	48
2.3 Změny v úrovni bydlení	50
2.4 Změny v úrovni socioekonomické pozice rodin	52
2.5 Socioekonomické změny spojené s narozením dětí a jejich vyrovnávání	54
2.6 K otázce širší platnosti zjištěných socioekonomických dat	55
3.0 ZMĚNY VE VELIKOSTI A STRUKTUŘE RODIN	58
3.1 Změny ve velikosti rodin podle počtu dětí	58
3.2 Úmrtí rodičů	60
3.3 Rozvody rodičů	60
3.4 Nové sňatky rodičů	61
3.5 Reprodukce potomstva a sňatky probandů	61
4.0 ODRAZ SOCIOEKONOMICKÉ MOBILITY RODIN NA JEJICH VE- LIKOSTI A STRUKTUŘE	63
4.1 Děti	63
4.2 Úmrtí rodičů	66
4.3 Rozvody rodičů	66
4.4 Nové sňatky rodičů	67
4.5 Sňatky probandů dlouhodobé studie	68
4.6 Děti druhé generace	68
5.0 PÉČE O VÝVOJ DĚTÍ	69
5.1 Prenatální anamnéza	69
5.2 Porod	70
5.3 Novorozenecké období	71

5.4	Růst dětí s různou prenatální historií	72
5.5	Růst od narození do dospělosti podle porodní délky	73
5.6	Růst od narození do dospělosti podle porodní hmotnosti	74
6.0	VÝVOJ DĚTÍ VYCHOVÁVANÝCH V JESLÍCH A DOMA	77
6.1	Růst jeslových dětí	77
6.2	Nemocnost jeslových dětí	78
7.0	VÝCHOVNÁ AKTIVITA RODIN V PŘEDŠKOLNÍM VĚKU DĚTÍ	81
7.1	Výchovná aktivita rodin podle sociálních poměrů	83
7.2	Výchovná aktivita rodin a další vývoj dětí	85
7.3	Výchovná aktivita rodin a školní prospěch dětí	86
8.0	ŠKOLNÍ DOCHÁZKA A PROSPĚCH DĚTÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE	89
8.1	Prospěch a biologické vlastnosti dětí	90
8.2	Prospěch dětí a rodinné zázemí	92
9.0	PŘÍPRAVA NA POVOLÁNÍ A JEJÍ SOCIÁLNÍ SOUVISLOSTI	95
9.1	Příprava na povolání bez středoškolského vzdělání	95
9.2	Příprava na povolání se středoškolským vzděláním	99
9.3	Vysokoškolská příprava na povolání	99
9.4	Příprava na povolání ve spojitosti se vzděláním a různými sociálními poměry	100
	Literatura	101
II.	Růstové charakteristiky dětí	103
1.0	RŮST VÝŠKY OD NAROZENÍ DO 18 LET	104
1.1	Hodnocení růstu	108
1.2	Pohlavní rozdíly ve výšce	110
1.3	Srovnání s jinými studii	110
1.4	Rychlost růstu	114
1.5	Růst jako individuálně rozmanitý proces	124
1.6	Dynamika růstu	126
1.7	Obecný model růstu	141
1.8	Růstové typy dětí	144
1.9	Vztah výšky k ostatním tělesným rozměrům	146
2.0	VZTAH VÝŠEK DĚTÍ K VÝŠKÁM RODIČŮ	152
2.1	Výšky rodičů	152
2.2	Vztah mezi výškami rodičů a růstem dětí	155
2.3	Korelace mezi výškami rodičů a dětí	158
2.4	Hodnocení výšek dětí podle výšek rodičů	161
2.5	Hodnocení výšek dětí podle výšky midparenta	163
2.6	Hodnocení výšek dětí podle výšky matky a otce	167
2.7	Odhady dalšího růstu výšky	167
3.0	RŮST VÝŠKY V ZÁVISLOSTI NA SOCIÁLNÍCH OKOLNOSTECH	176
3.1	Růst podle velikosti rodin	176
3.2	Růst podle sociálních poměrů v rodinách	178
3.3	Růst podle úrovně vzdělání rodičů	181
3.4	Růst podle příjmu na člena rodiny	183
3.5	Růst podle bydlení rodin	183
3.6	Růst podle socioekonomické pozice rodin	186
3.7	Sociální rozdíly ve výškách dvou generací	189
3.8	Růstové ukazatele a sociální mobilita	190
4.0	RŮST TĚLESNÉ HMOTNOSTI OD NAROZENÍ DO 18 LET	192
4.1	Srovnání	195
4.2	Přírůstky hmotnosti	196
4.3	Rychlost v růstu hmotnosti	200
4.4	Mezivěkové korelace v růstu hmotnosti	200
4.5	Dynamika růstu hmotnosti	200

4.6	Vztah mezi hmotností a výškou	202
4.7	Relativní hmotnost	209
5.0	RŮST HMO TNOSTI A RELATIVNÍ HMO TNOSTI PODLE ŽIVOTNÍCH PODMÍNEK	214
5.1	Pořadí narození	214
5.2	Počet dětí v rodině	214
5.3	Podle úrovně vzdělání rodičů	215
5.4	Podle příjmu na člena rodiny	215
5.5	Podle bydlení rodin	215
5.6	Podle celkové socioekonomické pozice rodin	216
6.0	RŮST HMO TNOSTI DĚTÍ PODLE RODIČŮ	218
6.1	Chlapci	218
6.2	Děvčata	219
6.3	Mezigenerační korelace v růstu hmotnosti	221
7.0	KOŽNÍ ŘASY	222
7.1	Růst kožních řas s věkem	223
7.2	Srovnání	227
7.3	Vzájemné vztahy mezi řasami	227
7.4	Dynamika růstu kožních řas	230
7.5	Mezivěkové korelace	232
7.6	Vztahy k výšce a hmotnosti	235
7.7	Hodnocení tělesné tučnosti	236
8.0	RŮST HLAVY ZA 0—18 LET	240
8.1	Mezigenerační vztahy	245
8.2	Hlavový index	245
8.3	Vztah obvodu hlavy k ostatním mírám	247
9.0	OSTATNÍ TĚLESNÉ ROZMĚRY	250
9.1	Z lineárních tělesných rozměrů	251
9.2	Z šířkových tělesných rozměrů	253
9.3	Z obvodových rozměrů končetin	254
10.0	POHLAVNÍ ZRÁNÍ	256
10.1	U chlapců	256
10.2	U dívek	259
	Literatura	262
III.	Zdravotní charakteristiky dětí	267
1.0	PÉČE O ZDRAVÍ DĚTÍ OD NAROZENÍ DO 18 LET	269
1.1	Záchyt dětí na obvodním středisku	270
2.0	SPOTŘEBA PÉČE NA LINII PRVNÍHO KONTAKTU A JEJÍ DŮVODY	272
2.1	Preventivní návštěvy	272
2.2	Kurativní návštěvy	272
2.3	Celková návštěvnost	276
2.4	Nemocnost ošetřená na linii prvního kontaktu	276
2.5	Nemoci podle diagnóz	279
3.0	SPOTŘEBA ODBORNÉ PÉČE AMBULANTNÍ, LŮŽKOVÉ A JEJÍ DŮVODY	284
3.1	Nemoci	284
3.2	Relace mezi ukazateli	288
3.3	Celková spotřeba všech zdravotnických služeb	288
4.0	DLOUHODOBÝ VÝVOJ V NEMOCNOSTI A SPOTŘEBĚ PÉČE	292

4.1	Další vývoj dětl s vysokou kojeneckou nemocností	295
5.0	ZDRAVOTNÍ VÝVOJ A SPOTŘEBA ZDRAVOTNICKÝCH SLUŽEB PODLE SOCIÁLNÍCH PODMÍNEK ŽIVOTA DĚTÍ	299
5.1	Pořadí narození	299
5.2	Počet dětí v rodině	300
5.3	Úroveň vzdělání rodičů	301
5.4	Příjem na člena rodiny	301
5.5	Bydlení rodin	302
5.6	Socioekonomická pozice rodin	303
	Literatura	304
	Souhrn	305
	Tabulky přílohy	313